

De raden aan zet

Regionale samenwerking in een Westfries perspectief

1. Aanleiding

Op 25 juni en 24 september 2014 zijn de gemeenteraden in een tweetal regionale raadsledenbijeenkomsten nader geïnformeerd over de regionale samenwerking in Westfriesland en daar buiten.

Deze bijeenkomsten maakten onderdeel uit van het informatieprogramma en werden tegelijkertijd gebruikt om te vernemen hoe men denkt over die samenwerking.

Immers regionale samenwerking houdt in dat meerdere partijen een gezamenlijk doel nastreven c.q. een (overheids)taak invullen die een duidelijke meerwaarde heeft voor de inwoners van het verzorgingsgebied.

Maar deze samenwerking kent ook beperkingen, omdat de raad een stuk autonomie prijsgeeft. In de afgelopen periode is dit in elke raad onderwerp van discussie geweest en daartoe zijn ook amendementen en moties aangenomen met de strekking om de positie van de raad in de regionale samenwerking te verbeteren.

De algemene conclusie van beide bijeenkomsten luidde dat regionale samenwerking weliswaar zinvol en noodzakelijk is, maar dat nader bezien moet worden hoe de raden dusdanig in een positie kunnen worden gebracht dat zij maximaal hun invloed kunnen uitoefenen. Vandaar “De raden aan zet”, de benaming van deze regionale raadsbijeenkomsten en ook de titel van deze notitie.

Deze notitie beoogt concrete handreikingen te bieden om de gemeenteraad maximaal in positie te brengen de kaderstellende – en controlerende rol daadwerkelijk in te kunnen vullen.

Hierbij zal enerzijds worden voortgebouwd op al bestaande richtlijnen, zoals de Westfrie 5 en de Hoornse (9 of) 10, en anderzijds worden nieuwe aanbevelingen gepresenteerd die desgewenst kunnen worden overgenomen.

2. Regionale samenwerking een feit

De huidige en toekomstige samenwerking betreft een breed scala van activiteiten. Op een groot aantal terreinen wordt al samengewerkt, zoals in de Veiligheidsregio NHN, het milieu (RUD NHN), de gezondheidszorg (GGD Hollands Noorden), het Recreatieschap (RSW), de Archiefdienst (AWG), de ict (DeSom) en recent WerkSaam (voorheen Op/maat).

Samenwerking die zich kenmerkt als “verlengd lokaal bestuur” en waar aan afzonderlijke publiekrechtelijke organen bevoegdheden zijn overgedragen of opgedragen en de Wet gemeenschappelijke regelingen het juridisch kader vormt.

Maar daarnaast kennen wij ook meer vrije vormen van samenwerking, zoals bijvoorbeeld daar waar het Pact van Westfriesland (uit 2013) leidend is en de gemeenten gezamenlijk na te streven doelen willen bereiken op het terrein van het onderwijs, de economie en infrastructuur, werkgelegenheid, toerisme en recreatie. Dit alles met de veelomvattende ambitie om de regio binnen een termijn van vijf jaar tot de top 10 van de meest aantrekkelijke regio's te brengen.

Westfriesland is een groene woon-/werkregio van en voor 200.000 inwoners met een sterke identiteit die het verdient om uitgedragen te worden. De groenste regio, rijk aan historie en een voorzieningenniveau dat het wonen, werken en recreëren voor haar inwoners en bezoekers plezierig maakt.

Iedereen is het er over eens dat de samenwerking niet vrijblijvend kan zijn. Binnen de samenwerking hebben de (zeven) gemeenten allemaal een eigen, unieke identiteit, terwijl

die samenwerking tegelijkertijd ook nog eens de identiteit van de individuele gemeenten versterkt. Daarentegen hebben de gemeenten en hun inwoners er baat bij dat visieontwikkeling, kansen zien en kansen oppakken in de regio sneller en slimmer worden georganiseerd.

Vastgesteld kan worden dat de urgentie van de samenwerking in Westfriesland wordt ingezien. Dat is ook de reden dat in de vorige bestuursperiode de gemeenten de zogenoemde Westfriese 5 hebben vastgesteld. Dit zijn de navolgende principes:

1. *Alle zeven gemeenten zijn eigenaren van de regio Westfriesland.*
2. *Samenwerken is niet vrijblijvend, maar gaat over bindende en afdwingbare afspraken: afspraak is afspraak.*
3. *Het maatschappelijk doel van een samenwerkingsverband moet SMART worden geformuleerd.*
4. *De samenwerking is transparant. We brengen in kaart met wie we samenwerken, gedurende welke tijd en we stellen samenwerkingsverbanden open voor andere partners.*
5. *We leggen jaarlijks verantwoording af over de staat van onze samenwerking, naar elkaar, maar ook intern naar de eigen colleges en raden.*

Deze uitgangspunten voor de regionale samenwerking gelden en worden zoveel als maar enigszins mogelijk is in de praktijk toegepast.

Daarnaast kennen we de Hoornse 10 (of 9), de spelregels die specifiek van toepassing zijn op de interactie met de gemeenschappelijke regelingen. Hierin staat met name het tijdig, juist en volledig informeren van de gemeenteraad centraal.

1. *Tijdige, juiste en volledige informatiestroom*
2. *Bestuurlijke verantwoordelijkheid van het college*
3. *Hoorn altijd zitting in DB (geldt niet voor andere gemeenten)*
4. *Verantwoordelijk collegelid en ambtenaar*
5. *Tweemaal per jaar actief agenderen in de raad*
6. *Afstemming P&C-cyclus gemeente/GR*
7. *Beslis voor vier jaar over solvabiliteit*
8. *Stel meerjaren kaders vast*
9. *Voer als DB actief personeelsbeleid*
10. *Gemeentelijke rekencommissies zelfde bevoegdheden als rekenkamer*

Hieraan kan nog worden toegevoegd de uitgangspunten die gelden voor alle gemeenschappelijke regelingen op NHN-schaal en die voornamelijk betrekking hebben op de planning- en controlcyclus.

Hiertoe is al langer, op initiatief van de directies van Hoorn, Den Helder en Alkmaar (H2A), een "Adviesgroep GR" actief, die zich bezighoudt met de regionale afstemming op voornamelijk het terrein van de jaarstukken en begrotingen van de grotere GR-en (GGD, RUD en VR). Ook bij deze adviesgroep leeft al langer de wens de grip op deze processen af te stemmen c.q. te optimaliseren.

Deze stukken vormen tot op heden het kader waarbinnen in (en buiten) de regio Westfriesland wordt samengewerkt. Het verdient aanbeveling dit kader nog eens nadrukkelijk onder de aandacht te brengen en, mede gelet op de reacties in de regionale raadsledenbijeenkomsten, aan te vullen c.q. te optimaliseren.

In de raadsledenbijeenkomst van 24 september j.l. zijn de volgende punten aan de orde geweest:

- het gebruiken van een regionaal strategisch planningschema;

- het tijdig verstrekken van informatie op maat en het nadrukkelijk informeren over wijzigingen in beleid en budget bij gemeenschappelijke regelingen;
- het mogelijk instellen van een regionale raadsledenwerkgroep;
- het deelnemen als raadslid in besturen van gemeenschappelijke regelingen;
- het gebruiken van een projectopdracht c.q. startnotitie bij een nieuwe taak of project;
- het houden van regionale raadsledenbijeenkomsten en expertmeetings.

Allerlei instrumenten om de rol als gemeenteraad beter vorm te geven, om te kunnen sturen en de kaders te stellen op de momenten die ertoe doen en te kunnen controleren of datgene is gedaan dat van tevoren is toegezegd. Kortom de juiste positie innemen die recht doet aan de bevoegdheden.

Daarbij is het zaak de verschillende instrumenten in een juiste verhouding tot elkaar te zien en op de goede momenten in te zetten. Dat is niet altijd even gemakkelijk, zeker niet omdat de hoeveelheid informatie vaak omvangrijk en complex is.

Bovendien is sprake van reeds lopende projecten, die allen hun eigen dynamiek en aanpak kennen en waarvan wordt verwacht dat de gemeenteraad op het juiste moment de goede besluiten neemt. Van enige samenhang qua aansturing was tot voor kort maar beperkt sprake. De bestuurlijke drukte rond de intergemeentelijke samenwerking is aanzienlijk en juist daarom verdient het aanbeveling heldere afspraken te maken over de positie en rol van de gemeenteraden in de regio. Hierna gaan wij op deze verschillende elementen in.

3. Bestuurlijk-organisatorische vormgeving

Regierol Regionale driehoek

Om goed programmagesturd te kunnen samenwerken en snel in te kunnen spelen op nieuwe ontwikkelingen is een stevige centrale regie op de samenwerking van groot belang. Deze regiegroep functioneert inmiddels en bestaat uit een afvaardiging van de burgemeesters, secretarissen, griffiers en contactpersonen uit de regionale portefeuillehouders-overleggen in de zogenoemde Regionale driehoek.

Deze groep voert regie op het proces en komt regelmatig bij elkaar om actuele en nieuwe zaken, die relevant zijn voor de regio, uit te wisselen en te bespreken hoe het staat met de realisatie van de eerder besproken agendapunten. Door zo regelmatig politiek-bestuurlijk in de regio kansen te bespreken en uitdagingen om te zetten in organiserend vermogen wordt het tempo verhoogd, de informatie afgestemd en de samenwerking verder gestroomlijnd.

Strategisch planningsschema

Om de veelheid aan programma's en ontwikkelingen te kunnen sturen is een regionaal te hanteren strategisch planningsschema belangrijk. In dit schema wordt aangegeven op welke momenten in het jaar (en in de raadsperiode) de raden in de regio bijeenkomen om regionale onderwerpen, hetzij beeldvormend, hetzij oriënterend aan de orde te stellen. Dit vooruitlopend op de kaderstellende, dan wel controlerende besluiten die op lokaal niveau van hen verwacht worden. Een heldere communicatie hierover is duidelijk gewenst om te weten waar de raden aan toe zijn.

De voeding voor dit strategisch planningsschema gebeurt door onder meer de portefeuillehoudersoverleggen VVRE (Verkeer, Vervoer, Recreatie en Economie), MaDiVoSa (Maatschappelijke Dienstverlening, Volksgezondheid en Sociale aangelegenheden), ABZ (Algemeen Bestuurlijke Zaken), de gemeenschappelijke regelingen én de gemeenteraden. Het is daarom zaak regelmatig contact te onderhouden en het schema steeds weer te agenderen voor het overleg in deze gremia. Zoals hiervoor vermeld ziet de Regionale Driehoek toe dat een juiste afstemming en prioriteitstelling plaatsvindt.

Een bijzonder aandachtsgedebied zijn de gemeenschappelijke regelingen, die een afzonderlijke positie in die strategische agenda innemen. Dit omdat hier sprake is van "verlengd lokaal bestuur" en daadwerkelijk bevoegdheden van de raad zijn overgedragen/opgedragen aan een derde.

De Wet gemeenschappelijke regelingen is hierop van toepassing en beschrijft onder meer wat de rol is van de gemeenteraden is ten opzichte van de besturen van de gemeenschappelijke regelingen. Dat brengt per definitie met zich mee dat de invloed van de gemeenteraden beperkt is. Middels het uitbrengen van een zienswijze op de begroting en jaarstukken kan de raad indirect sturen en gebruik maken van het budgetrecht. Dit met de restrictie dat de uitgaven ten behoeve van gemeenschappelijke regelingen een verplichtend karakter hebben.

Daarom is het zaak binnen die beperkingen de informatiestroom te beheersen, de termijnen waarbinnen gereageerd kan worden maximaal te benutten en erop toe te zien dat de voorstellen tijdig beschikbaar komen. Op die wijze kunnen de beïnvloedingsmogelijkheden optimaal worden gebruikt. In nauw overleg met de al eerder genoemde "Adviesgroep GR" zal nader worden bezien hoe de verschillende maatregelen op elkaar kunnen worden afgestemd. In een volgende paragraaf gaan wij daar nader op in.

Echter, de zienswijzebevoegdheid is wat de wet minimaal voorschrijft waar het de rol van de raad betreft. Om sturing en grip op de gemeenschappelijke regelingen te krijgen, kunnen ook andere onderwerpen op het planningsschema worden geplaatst die passen bij de kaderstellende- en controlerende rol van de raad, zoals bijvoorbeeld het presenteren van meerjarenvisies of het houden van evaluaties. Daarbij kan maatwerk worden toegepast wat betreft de regelingen waarvoor dit relevant is (afhankelijk van de politieke relevantie van een gemeenschappelijke regeling) en voor wat betreft de frequentie (bijvoorbeeld 1x per raadsperiode).

Aanbeveling 1: het opstellen van een strategisch planningsschema voor alle vormen van regionale samenwerking.

Informatievoorziening (juist, tijdig en volledig)

Het goed functioneren van het openbaar bestuur is sterk afhankelijk van informatie. Informatie die juist is, tijdig wordt aangeleverd, volledig is en toegesneden is op de rol van de raad. En daar ontbreekt het nog wel eens aan. De ene keer is sprake van een overkill aan informatie, terwijl de andere keer sprake is van onvolledige informatie of informatie die (te) laat wordt aangeboden.

Informatie op maat wordt leidend, waarbij wij het expliciet vermelden van doelstellingen, maatschappelijke effecten, de relatie met eerdere besluitvorming of beleidsnota's, eventuele wijzigingen ten opzichte van de laatste keer, budgettaire consequenties en dergelijke zullen benadrukken.

Aan de hand van het maken van concrete afspraken daarover met ambtelijke organisaties en directies van gemeenschappelijke regelingen ligt het in de bedoeling de informatieverstrekking te stroomlijnen. Onderdeel daarvan gaat uitmaken het hanteren van een bruikbare format, waarin kernachtig de hoofdlijnen van de informatie is weer gegeven en expliciet wordt aangegeven wat de bevoegdheid van de raad raakt. Ook het gebruiken van een bestuurlijke samenvatting zal daarbij horen.

Daarnaast bevelen wij aan om bij de start van een project of taak op een duidelijke wijze aan te geven wat wordt beoogd en binnen welke kaders c.q. randvoorwaarden welk resultaat voor ogen staat. Aan de hand van een dergelijke startnotitie beogen wij de raad in een vroegtijdig stadium te betrekken in het proces en te voorkomen dat pas op het laatste moment deze nog ergens wat van mag vinden.

In die zin zal dit nader moeten worden uitgewerkt en worden besproken met de directies van gemeenten en gemeenschappelijke regelingen.

Aanbeveling 2: het treffen van maatregelen die leiden tot het bieden van informatie op maat daar waar het de regionale samenwerking betreft (zie ook 3).

Regionale raadsledenbijeenkomsten en expertmeetings

Zoals de raad op lokaal niveau wordt geïnformeerd over ontwikkelingen en processen waarbij deze nauw betrokken is, is het ook zaak met regelmatig in regionaal verband te worden bijgepraat. Dit om iedere raad op een gelijk moment op het hetzelfde informatie-niveau te brengen. Het te hanteren strategisch planningschema voor de regio is daarbij uitgangspunt.

De te verstrekken informatie kan bijvoorbeeld betrekking hebben op een startnotitie, waarbij aan het begin van een besluitvormingsproces doel, maatschappelijk effect, budgettaire gevolgen en overige randvoorwaarden ter sprake kan komen. Maar ook het bijpraten over de voortgang van een ontwikkeling die op termijn op de raadsagenda staat is natuurlijk mogelijk.

Centraal staat dat de aard van de informatieverstrekking in dit soort bijeenkomsten bovenal beeldvormend en oriënterend van karakter is. Het met elkaar van gedachten wisselen of bepaalde informatie volledig is, welk doel c.q. maatschappelijk effect wordt beoogd en wat wordt verwacht van de gemeenteraad is leidend tijdens de regionale raadsledenbijeenkomsten.

Onderdeel van deze bijeenkomsten kunnen ook zogenoemde expertmeetings zijn. Dit zijn de hiervoor gemelde bijeenkomsten, maar dan met professionals die een bijdrage kunnen leveren aan het dossier. Deze professionals kunnen bijvoorbeeld vertegenwoordigers zijn uit het bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties, het onderwijsveld, de wetenschap, de VNG, de provincie of een ministerie. Ook hier weer geldt dat informatieverstrekking, het verhelderen van een concrete aangelegenheid centraal staat, zodat het raadslid weet welk vraagstuk aan de orde is, voldoende inzicht heeft en weet wat van hem/haar verwacht wordt.

Besluitvorming is hier niet aan de orde. Dat is expliciet voorbehouden aan de lokale besluitvormingsprocessen in de individuele gemeenteraden.

Inmiddels zijn in de zeven vergaderschema's van de gemeenteraden een aantal data opgenomen, waarin in gezamenlijk verband onder de noemer van "Regionale raadsledenbijeenkomsten" bijeen wordt gekomen.

Het is zaak daarbij de Regionale driehoek c.q. de raadsgriffiers bij de voorbereiding van een dergelijke bijeenkomst tijdig te betrekken om nut, noodzaak en het karakter van de informatieverstrekking te bewaken.

Regionale raadsledenwerkgroep ja of nee?

Tijdens de eerdere bijeenkomsten is ook de suggestie geopperd om te gaan werken met een regionale raadsledenwerkgroep c.q. een klankbordgroep. Deze zou kunnen bestaan uit bijvoorbeeld een of twee raadsleden per gemeente die verder betrokken worden bij de voorbereiding van informatiebijeenkomsten en/of de totstandkoming van (concept)beleidsplannen. Er zijn samenwerkingsverbanden in het land waar dit in meer of mindere mate werkt en de betrokkenheid bevordert.

Hoe dan ook blijft dit lastig, omdat de eigen gemeenteraad bevoegd blijft voor de uiteindelijke besluitvorming en het afgevaardigde raadslid zich mag afvragen met welk mandaat hij of zij daar vertegenwoordigd is. Met andere woorden: is het desbetreffende raadslid voldoende representatief om namens de raad van de gemeente X zijn/haar inbreng te hebben? En hoe staat het vervolgens met de verantwoordingsplicht jegens de eigen gemeenteraad? Het is staatsrechtelijk gezien toch het college van b. en w. dat ter verantwoording wordt geroepen? Hooguit zou het een instrument kunnen zijn om de betrokkenheid van de raden enigszins te verbeteren, maar helder is dat deze afgevaardigden nimmer ter verantwoording kunnen worden geroepen en ook niet representatief zijn als politieke afvaardiging van de gemeenteraad. Daar komt nog bij dat het direct betrokken worden bij de voorbereiding van het regionale beleid tijd en energie kost en veelal overdag overleg plaatsvindt c.q. wordt vergaderd. Kortom de betrokkenheid wordt enigszins vergroot, maar vraagtekens kunnen worden gezet bij de representativiteit en verantwoordelijkheidsstructuur.

4. De gemeenschappelijke regelingen

Veel van wat hiervoor is vermeld kan worden door getrokken naar de gemeenschappelijke regelingen. Echter omdat hier sprake is “verlengd lokaal bestuur” en de Wet gemeenschappelijke regelingen het juridisch kader vormt voor de bevoegdheidsverdeling en verantwoordelijkheidsstructuur is het juist hieraan afzonderlijke aandacht te besteden.

Formele kaders

Zoals eerder vermeld is de bestuurlijke trend tot regionale samenwerking toe te juichen. Maar om dit te kunnen realiseren moet er goed gekeken worden naar de mogelijkheden en beperkingen die met name de overheden hebben, gebonden als deze zijn aan wet- en regelgeving en in het bijzonder aan de Wet gemeenschappelijke regelingen.

En dan gaat het met name om zaken als democratische legitimatie, het afleggen van verantwoording aan vertegenwoordigende organen en het afleggen van verantwoording tegenover burgers.

In meer of mindere mate kunnen gemeenteraden, colleges van b. en w. en burgemeesters, al naar gelang hun bevoegdheid, taken en werkzaamheden overdragen/opdragen. Zij zijn daarmee alle directe invloed op de toepassing van die taken ook daadwerkelijk kwijt. Een en ander is natuurlijk wel afhankelijk wat zij overdragen, waarbij een onderscheid gemaakt kan worden tussen beleid en uitvoering.

Maar wat is nu de invloed van de gemeenteraden op zo'n gemeenschappelijke regeling?

Ten eerste kan gemeenteraad invloed uitoefenen bij de besluitvorming over de totstandkoming van de gemeenschappelijke regeling (gr). Voor zover de gr wordt aangegaan door de gemeenteraden zelf, hebben deze alle vrijheid. De raden beslissen dan zelf, dragen welbewust hun bevoegdheden geheel of gedeeltelijk aan een openbaar lichaam of gemeenschappelijk orgaan over.

In gevallen waarin de colleges van b. en w. of de burgemeesters de gemeenschappelijke regeling aangaan moeten de raden daaraan vooraf hun toestemming geven. Die toestemming kan volgens de wet worden geweigerd als er strijd is met het recht of het algemeen belang. Strijd met het recht zal niet veel voorkomen, strijd met het algemeen belang eerder, maar dit moet wel terdege worden onderbouwd.

Een tweede manier waarop de raad invloed kan uitoefenen is via zijn rol als controleur. Een bestuursorgaan (raad, college of burgemeester) heeft zijn bevoegdheden overgedragen aan het bestuur van de gr. Normaal gesproken is de betreffende portefeuillehouder lid van het algemeen en/of dagelijks bestuur van die gr. Ook is er de mogelijkheid dat raadsleden in het algemeen bestuur van de gr zitten voor die gr-en die mede door de raden zijn aangegaan. De rol van een collegelid in het bestuur van de gr is anders, dan die van lid van het college van b. en w. Rechtstreeks controle door de raad in de zin van “op het matje roepen” van het bestuur van de gr is niet mogelijk.

Voor een raadslid zijn de volgende instrumenten voorhanden:

- informatie vragen bij het bestuur van de gr zelf (zie artt. 16, 17 en 19 Wgr)
- het indienen van een zienswijze bij het jaarlijks indienen van een begroting c.q. jaarrekening van de gemeenschappelijke regeling. Dat blijft bij het indienen van een zienswijze en het algemeen bestuur kan daar naar eigen bevind van zaken naar handelen.
De verzoeken om informatie en de zienswijzeprocedure hebben vooral een politiek effect, namelijk het openbaar aandacht ervoor vragen en zullen zij hoogstens preventief kunnen werken. Want rechtstreekse invloed van de besluiten van het bestuur van de gr is zowel vooraf als achteraf niet mogelijk.
- het aanspreken (ter verantwoording roepen) van het college c.q. collegelid o.g.v. art. 169 Gemeentewet. Het college is verplicht de informatie te verstrekken.
- het instellen van een onderzoek door de rekenkamerfunctie.

Een algemene conclusie is dat het aangaan van een gemeenschappelijke regeling consequenties heeft voor de invloed van de gemeenteraden. Dit laat onverlet dat de raad wel degelijk een politieke verantwoordelijkheid heeft. Als hoogste bestuursorgaan van de gemeente wordt hij aangesproken op een correcte uitvoering van het gemeentelijk beleid, of die uitvoering nu gebeurt door het college zelf of via een openbaar lichaam of gemeenschappelijk orgaan.

Betrokkenheid en informatie

Naast het desgewenst stellen van kaders bij het aangaan van een gemeenschappelijke regeling, moet de betrokkenheid in een later stadium gezocht worden bij een optimale communicatie i.c. een informatievoorziening die expliciet is toegerust om de raden te voorzien van tijdige en heldere informatie over de gang van zaken bij de gemeenschappelijke regeling.

De Wgr schrijft zelf voor op welk tijdstip de raden worden geïnformeerd over de begroting en jaarrekening en kunnen zij via de zienswijzeprocedure hun standpunt kenbaar maken. Het is juist in dit stadium dat aan de informatieverstrekking hoge eisen worden gesteld. Een bestuurlijke samenvatting met expliciete vermelding van doelstellingen, maatschappelijke effecten, beleidsaanpassingen, budgettaire consequenties e.d. kan soelaas bieden voor het snel inzicht krijgen in de relevante ontwikkelingen bij de desbetreffende gemeenschappelijke regeling.

Dit laat verder onverlet dat werkbezoeken, het afzonderlijk presenteren van een meerjarenplan of het aankondigen van ingrijpende beleidsaanpassingen uitgelezen momenten zijn om nader in contact te treden met de raden.

Het is zaak in overleg met de “Adviesgroep GR” en de directies van de gemeenschappelijke regelingen duidelijke afspraken te maken over de onderlinge communicatie en de aanlevering van de juiste informatie op het juiste moment. Het daarbij gebruik maken van een bestuurlijke samenvatting, de format voor begroting en jaarrekening en het afstemmen van deze (beleids)documenten op de lokale budgetcyclus verdient expliciete aandacht. Het daarbij gebruik maken van het strategisch planningsschema van wanneer welke informatie van de gemeenschappelijke regelingen kan worden verwacht is een prima hulpmiddel.

Aanbeveling 3: in overleg met de “Adviesgroep GR” en de directies van de gemeenschappelijke regelingen worden afspraken gemaakt over de onderlinge communicatie en het tijdig aanbieden van de juiste informatie op maat (zie ook 2).

Daarnaast is het voor de positie van de raad van belang dat de paragraaf “Verbonden partijen” in de eigen programmabegroting en jaarstukken actuele informatie biedt over de stand van zaken bij de gemeenschappelijke regelingen. Informatie, waaruit kernachtig blijkt wat wordt beoogd, welke maatschappelijke effecten worden nagestreefd en wat de hiermee gepaard gaande budgettaire consequenties zijn, stelt de raad beter in de gelegenheid zijn kaderstellende – en controlerende rol waar te maken.

Aanbeveling 4: de paragraaf “Verbonden partijen” in de eigen programmabegroting en jaarstukken verdient, qua kwaliteit van de aangeboden informatie, expliciet aandacht.

5. Conclusies en aanbevelingen

De regio is in beweging en veel wordt in de onderlinge regionale samenwerking afgestemd, geregeld en besloten. Daarbij zijn de raden nog steeds aan zet en willen zij dat graag zo houden. Dat vraagt om gezamenlijk optrekken, samen de schouders er onder en samen het belang willen inzien van een sterke regio, van een regio die ertoe doet.

Daarbij is onderscheid gemaakt tussen de zogenoemde samenwerking in Wgr-verband en de meer vrije regionale samenwerking.

In beide gevallen is het optimaal functioneren van de gemeenteraden in sterke mate afhankelijk van tijdige betrokkenheid bij de voorbereiding van besluitvorming. Dit stelt hoge eisen aan de kwaliteit van de informatie en het moment waarop dit wordt aangeboden.

Daarom is het voeren van regie over de samenwerkingsprocessen, het hanteren van een strategisch planningsschema, het nastreven van een tijdige betrokkenheid van de raden en het stellen van eisen aan de kwaliteit van de informatie van zo'n groot belang.

Deze notitie beoogt daartoe handreikingen te bieden die de raden in staat moeten stellen daadwerkelijk hun kaderstellende en controlerende rol waar te maken. Daartoe zijn een aantal conclusies en aanbevelingen geformuleerd, waarvan wij vragen deze gezamenlijk te onderschrijven. Aangetekend moet worden dat het uitwerken van het een en ander tijd kost en veel overleg en afstemming vraagt met alle betrokkenen. In die zin is sprake van een voortgaand proces en stellen we vast dat een en ander niet van vandaag op morgen is geregeld.

Ook vraagt het van alle betrokken raden/partijen een bepaalde houding, waarbij het besef, dat regionale samenwerking noodzakelijk en nuttig is voor de inwoners van het verzorgingsgebied, centraal staat. Dat vraagt om onderling vertrouwen en het geven van ruimte om een en ander waar te maken.

In algemene zin kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

- Regionale samenwerking is zinvol en noodzakelijk; bezien moet worden hoe de gemeenteraden in een dusdanige positie kunnen worden gebracht dat zij maximaal hun invloed kunnen uitoefenen.
- De Westfriese 5 en Hoornse 10 (9) vormen de leidraad voor het handelen in de regionale samenwerking.
- Het voeren van een stevige regierol door de Regionale driehoek is een voorwaarde voor het succesvol samenwerken in de regio.
- Een aantal keren per jaar vindt in regionaal verband informatieoverdracht (beeldvormend en oriënterend) plaats in regionale raadsledenbijeenkomsten.
- Het functioneren van een regionale raadsledenwerkgroep kent voor- en nadelen.

De geformuleerde aanbevelingen zijn de volgende:

1. Het opstellen van een strategisch planningsschema voor alle vormen van regionale samenwerking.
2. Het treffen van maatregelen die leiden tot het bieden van informatie op maat daar waar het de regionale samenwerking betreft (zie ook 3).
3. In overleg met de "Adviesgroep GR" en de directies van de gemeenschappelijke regelingen worden afspraken gemaakt over de onderlinge communicatie en het tijdig aanbieden van de juiste informatie op maat.
4. De paragraaf "Verbonden partijen" in de eigen programmabegroting en jaarstukken verdient, qua kwaliteit van de aangeboden informatie, expliciet aandacht.

Hoogkarspel, 14 januari 2015

De griffiers in Westfriesland (Drechterland, Stede Broec, Enkhuizen, Medemblik, Hoorn, Opmeer en Koggenland)